

Llegenda del tió de Secabecs

Torrelles de Foix

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Can Soler de Secabecs

Coordenades:

Latitud: 41.43665
Longitud: 1.55075
UTM Est (X): 378922
UTM Nord (Y): 4588245

Classificació

Número de fitxa 08288 - 162
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Ainhoa Pancorbo Picó
Data de registre de la fitxa: dj., 07/02/2019 - 01:00

Descripció

Una nit d'hivern estaven l'amo i els mossos al voltant de la llar de foc de can Soler de Secabecs quan de sobte van sentir una veu provinent de la xemeneia que cridava:

- Que baixo? Que baixo?

No cal dir que la sorpresa inicial fou espavoridora, però farts de vi com anaven, al cap d'un estona els tres homenassos acordaren que, comptat i debatut, no hi tenien res a perdre i comminaren al personatge que parlava a baixar.

En aquell moment, un gros tió de fusta caigué pesadament sobre les llenyes de la llar de foc, escampant

encenalls per tot arreu.

Després de l'esglai inicial, l'hereu pensà que allò només podia ser la facècia d'algun bromista, els altres dos assentiren i entre els tres tragueren el tronc de la llar per arraconar-lo en un racó de l'estança. Després seguiren amb la seva conversa com si res hagués passat.

Al cap d'unes estona, es tornà a sentir la mateixa veu.

- Que baixo? Que baixo?

Sabedors del que segurament passaria, li digueren que ja podia baixar i altra volta un gros tió de fusta tornà a caure per la xemeneia tot fent un fort terrabastall.

L'acció es repetí tres vegades més, i cada cop agafaven el tronc i el llançaven allí on havien deixat els altres. De sobte, un fort rebombori féu tremolar la sala i els cinc troncs que hi havia al racó es començaren a moure i a donar voltes sobre si mateixos com si haguessin recobrat vida. Es posaren a giravoltar i a posar-se els uns sobre els altres i finalment acabaren formant un petit i rabassut homenet que es quedà mirant els tres homes, que de sorpresos s'havien quedat quiets com estaquirots davant de la llar de foc i agafats ben fort els uns als altres.

- Em fas mal!- deia un dels mossos.

- Apa calla! Que ets tu el que em pessiga el cul, sembles marieta!- deia l'altre.

- Que no, que no, que jo no et pessigo pas, marieta ho seràs tu, eh?

- Ara que ho dieu, em van dir que el capellà l'altre dia li va fer l'aleta al xic de Can Quel Tropes!- deixà anar l'hereu

- Què dius ara? si que se'l veu un xic floreta a aquell noi, si!

- A aquell noi? Has escoltat bé el que t'he dit?

- Per això del capellà?

- Es clar, tros d'estaquirot!

- Ah, doncs ara que ho dius...

A pocs metres, l'homenet fet de tions es rascava les ungles ple d'impaciència i de la ignorància que estava patint, fins que ja no pogué més.

- Prou!

Els tres es quedaren blancs.

- Acompanyeu-me a les golfes.

- Si, ara hi corro! - digué un dels mossos

L'hereu li clavà un calbot al clatell.

- Fem el que diu!

L'acompanyaren escales amunt fins a dalt, i ell els dirigí fins a un racó de l'estança. Llavors tornà a parlar, tot dirigint-se a l'hereu.

- Cava aquí.

- Qui, jo? No, cava tu.

- No, tu, cava aquí- repetí l'homenet.

l'homenet i l'hereu es quedaren callats de sobte. Els dos mossos se'ls havien quedat mirant amb un aire sorprès i amb la boca oberta. A l'hereu li caigué una gota de suor pel costat del front i a l'homenet li pujaren els colors a la cara.

L'hereu es posà a cavar en silenci mentre els altres dos s'havien de girar d'esquena per aguantar-se el riure.

- Ajudeu-me dropos!

Els dos el seguiren i arraconant fustes, encenalls i cagallons de ratolí a la fi toparen amb alguna cosa dura. L'extragueren i veieren, amb gran sorpresa, que es tractava d'un tupí ple de monedes d'or. No es podien creure el que veien els seus ulls. Llavors l'homenet parlà.

- Com que m'heu fet cas i m'heu deixat baixar a casa vostra, jo us recompensó amb aquesta presentalla. Feu-ne un bon ús i que l'esdevenidor us acompanyi sempre.

Dit això, es començà a tornar transparent mentre ells el miraven amb ulls brillants d'emoció i d'agraïment i encara pogueren veure com instants abans de dissipar-se del tot, alçava la mà dreta enlaire amb tots els dits closos menys el de mig, aixecat com una estaca.

Des de llavors, el Soler de Secabecs ha navegat sempre més en l'abundància.

I vet aquí un gat, i vet aquí un gos, aquest conte ja s'ha fos!

.
Donat el permís, caigué per la xemeneia un gros tió de fusta."

Observacions:

Continuació Descripció:

"Passat l'esglai, tornà la pregunta: Que baixo? Que baixo? Doncs baixa!! Li respongueren, i altra vegada caigué un tió de fusta. El cas es repetí tres vegades més, o sia que van caure cinc tions, que sorprenentment es reuniren i prengueren vida i moviment fins al punt de convertir-se en un home rabassut que, dirigint-se a l'amo, li manà que el seguís. El desconegut el menà cap al celler; allí li ensenyà un lloc i li digué: Cava aquí!

L'amo va cavar a terra en el lloc on li indicava. Aviat aparegué un tresor. El desconegut li manà que el recollís i que el donés íntegre a una captaire que l'endemà mateix passaria a captar; que si ho feia així la major fortuna sempre el protegiria, però que, si mancava un diner la més terrible desgràcia cauria al seu damunt. El desconegut desaparegué. El Soler de Secabecs recollí el tresor, i l'endemà el lliurà a la captaire que es presentà tal i com va predir l'home fet de cinc tions. I sempre més ha brillat damunt la família la major ventura."

Història del llegendari penedesenc molt similar a la d'alguns països del centre i nord d'Europa.

Bibliografia

Amades, Joan. 1999. Folklore de Catalunya. Rondallística.
Relatsencatalà.cat/relat/el-soler-de-secabecs

